

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ВІЙСЬКОВО-ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра загальновійськових дисциплін**

ЛЕКЦІЯ № 3
з навчальної дисципліни

**«УПРАВЛІННЯ ПОВСЯКДЕННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДРОЗДІЛІВ
(у т.ч. ОХОРОНА ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ) »**

Модуль № 1. Управління повсякденною діяльністю підрозділів.

Тема 3. Навчально - бойова діяльність. Основи організації бойової підготовки в підрозділі.

Заняття 1. Навчально - бойова діяльність. Основи організації бойової підготовки в підрозділі.

ЛЕКЦІЯ № 3

з навчальної дисципліни

“ Управління повсякденної діяльності підрозділів (у т. ч. охорона державної таємниці)”

Заняття № 1.

“ Навчально - бойова діяльність. Основи організації бойової підготовки в військовій підрозділі”

Час: 2 години.

Місце: аудиторія ХНЮУ.

Навчальна та виховна мета:

1. Засвоєння сутності, призначення та завдання бойової підготовки.
2. Вивчення керівних документів щодо планування та обліку бойової підготовки в частині (підрозділі).

Навчальні питання та розподіл часу:

Вступ.	_____	5 хв.
1. Призначення та завдання бойової підготовки.	_____	35 хв.
2. Вимоги керівних документів щодо планування та обліку бойової підготовки в підрозділі.	_____	25 хв.
3. Організація бойової підготовки в підрозділі.	_____	10 хв.
Заключна частина.	_____	5 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення:

ноутбук, інфокус, лектор, слайди, плакати, екран, указка.

Навчальна література:

1. Статути Збройних Сил України. К, 1999.
2. Закон України від 06.12.91 № 1934-XII «Про Збройні Сили України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#>.
3. Указ президента України від 06.04.11 № 406 «Про Положення про Міністерство оборони України та Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/406/2011#>.
4. Закон України «Про державну таємницю» // Відомості ВРУ, 1999. № 49. С. 428. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#>.
5. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 5.07.1994 р.// Закони України. К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр#>.
6. Наказ Начальника генерального штабу ЗСУ від 07.10.2020 року № 80 «Настанова з бойової підготовки у Збройних Силах України».
7. Наказ Начальника генерального штабу – Головнокомандувача ЗСУ від 14.11.05 № 180 «Про затвердження положення про службу військ ЗСУ».
8. Наказ Міністра оборони України від 24.10.16 № 553 «Про затвердження Інструкції з організації вартової служби у Збройних Силах України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1475-16#>.

9. Наказ Міністра оборони України від 25.10.16 № 561 «Про затвердження Положення про сторожову охорону та Інструкції з організації та несення служби сторожовою охороною». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1480-16#>.

10. Наказ Міністра оборони України від 25.10.16 № 560 «Про затвердження Положення про воєнізовану охорону об'єктів ЗС України, Інструкції з організації та несення вартової служби воєнізованою охороною на об'єктах ЗС України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1490-16#>.

11. Наказ Міністра Оборони України від 20.10.15 № 569 «Про введення в дію інструкції по організації обліку зберігання та видачі стрілецької зброї та боєприпасів в Збройних Силах України» із змінами від 29 листопада 2017 року № 632. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0933-05#>.

12. Наказ Міністра оборони України від 26.07.16 № 383 «Положення Збройних Сил України про військове (корабельне) господарство». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0615-97#>.

13. Наказ Міністра Оборони України від 21.11.2017 № 608 «Про затвердження Порядку проведення службового розслідування у Збройних Силах України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1503-17#>.

14. Наказ Міністра оборони України, Міністра внутрішніх справ України, Голови служби безпеки України, Міністра з надзвичайних ситуацій від 03.09.2000 № 022/023/4Т/0162/096 «Про затвердження Інструкції про організацію взаємодії Збройних Сил та інших військових формувань, правоохоронних органів з питань розшуку військовослужбовців, які самовільно залишили місце служби чи вчинили дезертирство».

15. Наказ Міністра оборони України від 11.11.98 № 400 «Про затвердження інструкції з діловодства у Збройних Силах України».

16. Наказ Міністра оборони України від 26.05.14 № 333 «Про затвердження Інструкції з організації обліку особового складу Збройних Сил України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0611-14#>.

17. Наказ Міністра оборони України від 02.07.13 № 444 «Про затвердження Інструкції про порядок надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, адміністративні корупційні правопорушення, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1451-18#>.

18. ДСТУ 3396.0-96 Захист інформації. Технічний захист інформації. Основні положення.

19. Положення про моніторинг знань студентів Національного юридичного університету України імені Ярослава Мудрого, затвердженого наказом ректора університету від 26.06.2015р. №127.

20. Наказ МОУ від 09.01.2020 р. № 4 «Про затвердження Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20>.

21. Затинайко О.І., Фоменко О.П., Уразов У.Ю. Методичний посібник з основних питань організації повсякденної діяльності військ (сил) / За ред. У.Ю. Уразова. – К.: Варта, 2007.
22. Куртов А.І., Потіхенський А.І. Опорний конспект лекції з дисципліни «Управління повсякденної діяльності підрозділів у мирний час». Харків: НЮА. 2010.
23. Куртов А.І., Потіхенський А.І. «Методичний посібник з організації, несення та оцінки вартової служби Збройних Сил України». Харків: НЮА. 2010.
24. Куртов А.І. «Управління повсякденною діяльністю підрозділів». Харків: НЮА. 2014.
25. Куртов А.І. «Управління повсякденною діяльністю підрозділів». Харків: НЮА, 2015.
26. Куртов А.І., Потіхенський А.І. «Управління повсякденною діяльністю підрозділів. Облік особового складу». Харків: НЮА. 2016.
27. Куртов А.І. «Управління повсякденною діяльністю підрозділів: облік особового складу». Харків: НЮА. 2016.
28. Методичні рекомендації випускникам з питань організації повсякденної діяльності і дій під час виконання обов'язків в зоні АТО: навч. метод. посіб. / С. М. Мельник, К.А. Радченко, А. І. Куртов та ін. Х. : ХУПС. 2017.
29. Куртов А.І. Навчально-методичний посібник. «Управління повсякденною діяльністю підрозділів: робота юрисконсульта військової частини під час підготовки особового складу варті з урахуванням досвіду ООС». Х. : ХНУПС, 2021.
30. Стаття. Куртов А.І. Актуальні проблеми охорони державної таємниці. Збірник наукових праць. «Актуальні питання правового забезпечення у сучасних умовах». Національна Академія Національної Гвардії України. /2021 – (50) – 23-26.
31. Стаття. Куртов А.І. До питання вдосконалення бойової підготовки під час військових конфліктів. Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил: Науково-технічний журнал. Х.: ХУ ПС. 2022. – Вип. 4 (45). – 08.07.22. «Сучасна війна. Гуманітарний аспект». С.174 – 177.
32. Стаття. Куртов А.І., С.М. Іващенко. Особливості правової роботи юрисконсульта військової частини щодо проведення розслідування під час повсякденної діяльності з урахуванням військових конфліктів. SCIENTIFIK PARADIGM IN THE CONTEXT OF TECHNOLOGIES AND SOCIETY DEVELOPMENT. SCIENTIFIK COLLECTION «INTERCONF». Міжнародний збірник наукових праць. Женева, Швейцарія. 2022. – Вип. 117 (349). – 28.07.22.
33. Стаття. Куртов А.І., С.М. Іващенко. Управління повсякденною діяльністю підрозділів: робота юрисконсульта військової частини з питань підготовки особового складу варті під час військових конфліктів. RECENT ADVANCES IN SCIENTIFIC WORLD. SCIENTIFIK COLLECTION «INTERCONF». Міжнародний збірник наукових праць. II . Монтеррей, Мехіко. 2022. – Вип. 119 (214). – 08.08.22.

Зміст лекції та методика її викладення.

Вступ. _____ **5 хв.**

- перевірка особового складу;
- вступне слово;
- доведення теми, мети заняття, порядку розглядання навчальних питань;
- організація поточного контролю знань навчального матеріалу.

Навчальне питання № 1. Призначення та завдання бойової підготовки.

_____ **35 хв.**

БОЙОВА ПІДГОТОВКА– це цілеспрямований процес військового навчання і виховання особового складу, злагодження військових частин (підрозділів) та управлінь військової частини (підрозділів)** для виконання завдань за призначенням. Вона є одним з видів підготовки Збройних Сил України та проводиться як у мирний час, так і в особливий період. Метою бойової підготовки є досягнення військовими частинами (підрозділами) готовності до виконання завдань за призначенням. Бойова підготовка є основним змістом діяльності командувачів (командирів, начальників) у мирний час.

Вона організовується і проводиться на основі вимог військових статутів Збройних Сил України та бойових статутів Збройних Сил України, наказів і директив Міністра оборони України, начальника Генерального штабу Збройних Сил України, організаційно-методичних вказівок з підготовки військ і програм бойової підготовки.

Основними завданнями бойової підготовки є:

- підтримання готовності військових частин (підрозділів) на рівні, що забезпечує виконання завдань за призначенням;
- оволодіння військовослужбовцями військово-обліковою і суміжною спеціальностями, підготовка їх до виконання обов'язків за посадовим призначенням у повсякденній діяльності та в умовах ведення бойових дій, виконання інших завдань як самостійно, так і в складі підрозділів;
- опанування особовим складом нових зразків озброєння і військової техніки, набуття знань, умінь та навичок щодо їх експлуатації і підтримання в готовності до застосування, дотримання вимог безпеки;
- удосконалення бойового (польового, повітряного та морського) вишколу;
- набуття офіцерським та сержантським (старшинським) складом професійних знань, умінь та навичок, розвиток командирських якостей, методичної майстерності щодо навчання і виховання військовослужбовців, управління підпорядкованими військовими частинами (підрозділами) під час виконання визначених завдань;

- злагодження управлінь військових частин (підрозділів), військових частин (підрозділів);
- виховання у військовослужбовців високих морально-бойових якостей, відданості та почуття відповідальності за захист Батьківщини;
- досягнення готовності військових частин (підрозділів) виконувати завдання у складі оперативних угруповань та в міжнародних миротворчих операціях;
- підготовка резервістів;
- пошук і дослідження нових форм і способів ведення бойових дій.

Бойовий вишкіл – це комплекс знань, умінь та навичок особового складу військ (сил), його морально-психологічних і фізичних якостей; навченість і злагодженість підрозділів, військових частин (кораблів), органів управління та їх здатність виконувати завдання за призначенням. Бойовий вишкіл включає польовий, повітряний та морський вишкіл.

Польовий вишкіл – це комплекс умінь та навичок військовослужбовців, злагодженість підрозділів, військових частин (кораблів), органів управління та їх здатність вести бойові дії в різних умовах обстановки або виконувати інші завдання за призначенням.

Сутність польового вишколу військовослужбовців полягає в знанні ними озброєння та військової техніки, уміння їх застосовувати в бою, впевнено діяти на полі бою на різній місцевості вдень та вночі, у будь-яких метеорологічних умовах.

Сутність польового вишколу військових частин (підрозділів) полягає в здатності злагоджено діяти в бою проти сильного противника з застосуванням наявних засобів ураження.

Сутність польового вишколу командирів та управлінь військових частин (підрозділів) полягає в здатності в стислий час планувати бойові дії та управляти військовими частинами (підрозділами) у бою (під час бойових дій) відповідно до обстановки, що склалася.

Повітряний вишкіл – це професійна навченість льотного складу веденню бойових дій у різній обстановці; найважливіший показник бойової готовності екіпажів літаків (вертольотів), авіаційних підрозділів та частин.

Повітряний вишкіл включає комплекс навичок льотного складу в пілотуванні, навігації та бойовому застосуванні, а також його льотно-тактичну підготовку.

Морський вишкіл – це поєднання теоретичних знань та практичних навичок екіпажу корабля та органів управління корабельних підрозділів, груп, з'єднань, які забезпечують їх здатність виконувати поставлені завдання в різних умовах обстановки.

Морський вишкіл включає бездоганне управління кораблем як в одиночному, так і в спільному з іншими кораблями плаванні (бойовому маневруванні), тверді знання та злагоджені дії екіпажу щодо застосування зброї та технічних засобів корабля в різних умовах обстановки, необхідні навички в морській практиці, боротьбі за живучість корабля (судна), фізичну витривалість особового складу в похідній морській обстановці, а також зразкове утримання корабля (судна, плавзасобу).

До бойової підготовки висуваються такі вимоги:

відповідність спрямованості та змісту бойової підготовки планам застосування військ (сил) та завданням, визначеним у формулярах військових частин;

персональна відповідальність командирів усіх рівнів за планування бойової підготовки та якість проведення її заходів, а військовослужбовців усіх категорій – за рівень особистої підготовки;

урахування в практиці бойової підготовки досягнень воєнної науки, досвіду війн та збройних конфліктів, передового досвіду підготовки військ (сил);

ефективне та раціональне використання навчальної матеріально-технічної бази, навчального часу та виділених ресурсів на бойову підготовку;

пріоритетне використання в процесі бойової підготовки передових, науково обґрунтованих форм і методів навчання, комп'ютерних, навчально-тренувальних комплексів (тренажерних комплексів) і моделюючих систем, спроможних імітувати сучасне бойове середовище;

проведення основних заходів бойової підготовки (командно-штабних навчань із залученням військових частин (підрозділів) до практичних дій, тактичних навчань), як міжвидових;

створення умов, за яких військовослужбовці будуть прагнути до свідомого, активного та самостійного оволодіння навчальним матеріалом.

СКЛАДОВІ частини бойової підготовки:

- одиночна підготовка військовослужбовців (у тому числі резервістів);
- професійна підготовка офіцерського, сержантського (старшинського) складу;
- підготовка управлінь військових частин (підрозділів);
- підготовка військових частин (підрозділів).

ОСНОВОЮ ПЛАНУВАННЯ є рішення командира з організації бойової підготовки, при цьому дуже важливо дотримуватися принципів навчання і виховання особового складу, головними з яких є:

- поєднання навчання і виховання військовослужбовців з дотриманням їх методичної послідовності;
- забезпечення високої постійної бойової і мобілізаційної готовності, польового вишколу з'єднань, військових частин і підрозділів, підпорядкованість всіх предметів навчання тактичній (тактико-спеціальній) підготовці; максимальне наближення навчання до реальної бойової обстановки; узгодженість підготовки офіцерів, штабів і військ із заходами їх повсякденної діяльності за завданнями, предметами, строками навчання;
- ефективно і економічно використання у підготовці військ навчальної матеріально-технічної бази, навчально-тренувальних і матеріальних засобів.

Основні завдання бойової підготовки підрозділів, частин, з'єднань та об'єднань ЗСУ та органів управління військами:

1. вивчення організації, бойових можливостей, способів бойового застосування засобів повітряного та наземного нападу ймовірного противника на конкретному оперативному напрямку воєнних дій;
2. оволодіння озброєнням, військовою технікою, системою управління військами і способами підтримання їх у бойовій готовності; засвоєння способів підготовки та ведення протиповітряних, повітряних боїв та виконання поставлених бойових завдань в умовах сучасної війни;
3. практичне відпрацювання способів взаємодії, спільних бойових дій взаємного прикриття військових частин, з'єднань та об'єднань ЗСУ ;
4. засвоєння у встановлені терміни нових систем озброєння та військової техніки, своєчасне введення до бойового складу з'єднань ЗСУ та частин, що переозброюються;
5. підтримання бойової виучки особового складу підрозділів та частин на рівні, який забезпечує своєчасне приведення їх у бойову готовність; відпрацювання способів управління військами в різних умовах початку та ведення сучасної війни;
6. засвоєння особовим складом способів безаварійної експлуатації озброєння та військової техніки, попередження нанесення шкоди навколишньому середовищу;
7. цілеспрямована морально-психологічна підготовка особового складу, прищеплення особовому складу необхідних моральних та бойових якостей.

Основні завдання щодо підготовки штабів і військ (кількість навчань, зборів, занять, тренувань та інших заходів з особовим складом, частинами і підрозділами) визначаються наказом Міністра оборони України, організаційно-методичними вказівками щодо підготовки видів Збройних Сил України на рік, організаційно-методичними вказівками щодо підготовки ЗСУ, наказом Головнокомандувача родів військ Сил ЗСУ, а також відповідними програмами бойової (командирської) підготовки підрозділів і офіцерів (прапорщиків).

Функціонування системи бойової підготовки забезпечується цілеспрямованою повсякденною службовою діяльністю командування, штабів та інших органів управління військами.

Зміст бойової підготовки військ визначає види підготовки та предметів навчання.

Видами бойової підготовки являється:

- тактична підготовка;
- спеціальна;
- технічна;
- загальновійськова підготовка.

ТАКТИЧНА підготовка - основний вид бойової підготовки частин та підрозділів. Вона призначена для вивчення та відпрацювання військами способів прийомів підготовки й ведення бойових дій в різних умовах сучасної війни.

Вона включає предмети навчання:

- розвідувальна підготовка;
- тактика роду військ;

- радіоелектронна боротьба.

Тактична підготовка єднає знання, навички вміння та якості особового складу, що придбані по усіх інших виду підготовки, предметом навчання, формує бойове злагодження органів управління, підрозділів та частин.

СПЕЦІАЛЬНА підготовка призначена для освоєння особовим складом функціональних обов'язків в експлуатації озброєння і військової техніки та її бойового застосування.

ТЕХНІЧНА підготовка повинна забезпечити освоєння тих хто навчається принципів функціонування систем озброєння і військової техніки, правил техніки безпеки при їх експлуатації.

Предметами технічної підготовки являється:

- матеріальна частина систем озброєння і військової техніки;
- основи електро - радіо та обчислювальної техніки;
- технічне обслуговування озброєння та військової техніки;
- заходи безпеки.

ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВА підготовка призначена для підготовки особового складу в умовах сучасного загальновійськового бою та відпрацювання необхідних морально - психологічних бойових та фізичних якостей.

Предметами загальновійськової підготовки являються:

- військові статuti ЗСУ;
- захист від ЗМУ;
- стройова підготовка;
- стрілецька підготовка;
- фізична підготовка;
- інженерна підготовка;
- топографічна підготовка;
- військова - медична підготовка;
- протипожежна охорона;
- основи екологічної безпеки військ.

У зміст підготовки офіцерів прапорщиків і сержантів також входить методична підготовка, яка призначена для освоєння офіцерами, прапорщиками та сержантами форм та методів навчання та виховання підлеглих. Вона включає в себе методику підготовки та проведення занять, тренувань та навчань.

Зміст підготовки офіцерів за питаннями підготовки та проведення мобілізаційних заходів охоплює **МОБІЛІЗАЦІЙНА** підготовка.

Мобілізаційна підготовка включає:

- основи військової мобілізації;
- освоєння функціональних обов'язків посадовими особами при підготовці та проведенні мобілізаційних заходів.

Бойова підготовка планується, організується та проводиться у визначених організаційних формах. Основними формами організації навчання є:

- для офіцерів: самостійна підготовка, заняття в групах командирської підготовки, інструкторське - методичні та показові заняття.

- для прапорщиків та військовослужбовців, які проходять службу за контрактом: самостійна підготовка, інструкторське - методичні та показові заняття.

- для солдат: роздільне та спільне навчання у складі підрозділів.

- для підрозділів: тактичну навчання, тактико - спеціальне (тактико - стройове заняття), тренування.

При проведенні занять, тренувань та навчань повинні використовуватися наступні методи навчання:

- усне викладення навчального матеріалу;

- показ, демонстрація;

- самостійна робота;

- обговорення навчального матеріалу;

- практична робота;

- тренування.

Навчальне питання № 2. Вимоги керівних документів щодо планування та обліку бойової підготовки в підрозділі. _____ 25 хв.

Бойова підготовка підрозділів, військових частин, з'єднань та об'єднань ЗСУ організується на підставі реалізації в службовій діяльності командування та інших органів управління вимог керівних документів, які регламентують підготовку військ.

1. Наказ Міністра оборони України від 16.02.2011 року № 90 "Про затвердження Тимчасової настанови з бойової підготовки у Збройних Силах України".

2. Директива Міністра оборони України про завдання органів військового управління щодо реалізації державної політики з питань оборони, реформування та розвитку ЗСУ на два роки.

3. Наказ НГШ - ГК ЗС України про підсумки бойової підготовки ЗС України та їх завдання на два роки.

4. Організаційно - методичні вказівки з бойової підготовки Повітряних Сил Збройних Сил України на навчальний рік.

5. План підготовки ЗСУ у навчальному році.

6. Наказ НГШ-ГК ЗСУ від 16.02.06 № 29 «Про удосконалення командирської підготовки офіцерського складу ЗСУ».

7. Наказ КПС ЗСУ від 14.04.06. № 110 «Про удосконалення командирської підготовки».

8. Наказ про підсумки бойової підготовки в минулому році і завдання на новий навчальний рік.

9. Статути та настанови ЗСУ.

10. Програми та курси бойової підготовки.

Планування бойової підготовки – це процес, який полягає в колективній роботі командирів (начальників), управлінь військових частин

(підрозділів) щодо визначення порядку і послідовності проведення узгоджених за місцем і часом заходів бойової підготовки, їх всебічному забезпеченні (з урахуванням виділених обсягів фінансування) та відображенні їх у планувальних документах.

Метою планування бойової підготовки є забезпечення якісного проведення заходів бойової підготовки, необхідних для досягнення готовності військових частин (підрозділів) до виконання завдань за призначенням відповідно до ситуацій і варіантів застосування Збройних Сил України та інших, визначених керівними документами завдань.

Планування підготовки військових частин (підрозділів) здійснюється на підставі організаційно-методичних вказівок відповідних командувачів (командирів, начальників). Організаційно-методичні вказівки визначають спрямованість бойової підготовки, загальні завдання з бойової підготовки для видів Збройних Сил України, Тилу Збройних Сил України, Озброєння Збройних Сил України, родів військ та спеціальних військ, функціональних структур Збройних Сил України. Організаційно-методичні вказівки є основою для розроблення безпосередніми командирами (начальниками) переліку загальних завдань з бойової підготовки для кожної військової частини. Перелік загальних завдань з бойової підготовки розробляється з урахуванням досягнутих військовою частиною результатів бойової підготовки попередніх років, належності до відповідної функціональної структури Збройних Сил України, стану озброєння та військової техніки, фінансового та матеріально-технічного забезпечення. Перелік загальних завдань із бойової підготовки для кожної безпосередньо підпорядкованої військової частини розробляється в командуваннях видів Збройних Сил України, Головному управлінні оперативного забезпечення Збройних Сил України, Тилу Збройних Сил України, Озброєнні Збройних Сил України, відповідних структурних підрозділах Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, органів військового управління спеціальних військ, управліннях армійських корпусів та їм рівних.

Безпосередньо командирами військових частин на основі загальних завдань із бойової підготовки, з урахуванням належності підрозділів до функціональних структур Збройних Сил України, їх призначення, досягнутого рівня підготовки в минулому році, стану озброєння і військової техніки, укомплектованості особовим складом, вартісних показників підготовки та інших факторів визначається перелік навчальних завдань з бойової підготовки для кожного підрозділу, на основі яких розробляється план підготовки даного підрозділу.

Переліки завдань формуються в такій послідовності:

- з'ясування загальних завдань з бойової підготовки за ситуаціями застосування, доведених старшим командиром (начальником);
- визначення складових елементів загального завдання військової частини;
- визначення переліку навчальних завдань з бойової підготовки, що відповідають складовим кожного завдання, відпрацювання яких забезпечить досягнення мети планування бойової підготовки.

Планування бойової підготовки військових частин поділяється на загальне, безпосереднє та поточне.

Під час *загального планування* на основі орієнтовного розподілу видатків на бойову підготовку визначаються та узгоджуються в планувальних документах основні заходи з підготовки військ (сил) (тактичні, командно-штабні навчання (тренування)) на два навчальних роки.

Під час *безпосереднього планування* на підставі доведених обсягів видатків загального фонду визначаються та узгоджуються в планувальних документах на наступний навчальний рік конкретні заходи бойової підготовки за місцем, часом, силами і засобами, що залучаються до їх проведення, та обсягами завдань щодо їх всебічного забезпечення.

Поточне планування здійснюється щомісячно. В його основу покладається підтримання та підвищення рівня готовності військових частин (підрозділів) в залежності від результатів, досягнутих у попередньому місяці. У ході поточного планування командири військових частин (підрозділів) уносять необхідні зміни в плани з урахуванням досвіду та поточного аналізу стану готовності військової частини (підрозділу).

Порядок планування бойової підготовки, перелік та зразки документів, що розробляються у військових частинах та підрозділах під час його проведення, визначаються Інструкцією з планування підготовки Збройних Сил України (тактичний рівень), яка затверджується наказом начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України.

Також, у підготовчий період проводиться планування заходів бойової підготовки у підрозділах. З цією метою командир частини та його заступники вивчають необхідні документи, які надходять з вищих штабів. У встановлені дні підготовчого періоду з усіма командирами та начальниками штабів підрозділів проводяться заняття по плануванню заходів бойової підготовки. На цих заняттях під керівництвом заступників командира частини відпрацьовуються питання планування заходів бойового навчання та усіх видів діяльності командира підрозділу на новий навчальний період. Основні заходи бойової підготовки відпрацьовуються в журналі планування та обліку бойової підготовки (форма № 10). В журналі передбачаються наступні розділи:

Розділ № 1. Календарний план бойової підготовки:

- завдання підлеглим підрозділам;
- перелік керівних документів по бойовій підготовці, бойовому чергуванню, стану ОВТ, зміцненню військової дисципліни, служби військ та стану тилу;

Розділ № 2. Розрахунок годин по вправах задач бойового злагодження (предметах навчання) для підрозділів;

Розділ № 3. Облік бойової підготовки;

Розділ № 4 .Облік виконання задач тактичної та спеціальної підготовки.

Додатково в журналі ведеться розділ обліку провідки цілей операторами.

Журнали планування і обліку бойової підготовки (форма № 10) узгоджуються із заступниками командира частини, начальниками служб та затверджуються командиром військової частини.

За три дні до початку занять повинні бути затверджені та вивішені розклади занять, затверджені плани проведення занять на всі навчальні дні першого тижня.

Перший тиждень навчального року (періоду) починається з урочистого мітингу, проведення занять з гуманітарної підготовки, постановки завдань особовому складу та інструктажу по заходам безпеки.

В наступні дні тижня проводяться: відпрацювання елементів та заходів приведення підрозділів у вищій ступені бойової готовності, заняття з бойової готовності по завданням Курсу бойової підготовки. Основними формами навчання в період першого тижня є тактико - стройові заняття та тренування. Планування бойової підготовки частини, підрозділу на місяць проводиться на основі розроблених Планів бойової підготовки частини та журналу планування і обліку бойової підготовки (форма № 10).

Планування бойової підготовки в підрозділі на місяць зводиться до розробки:

- плану - календаря основних заходів з бойової підготовки на місяць;
- розкладу занять (зборів) з командирської підготовки офіцерів, прапорщиків та сержантів;
- розкладів інструкторське - методичних і показних занять з сержантами;
- розкладів занять з особовим складом батареї, рот, взводів.

На підставі розкладів занять ставляться завдання заступникам командира, командирам батареї (рот, взводів, обслуг) на підготовку занять, тренувань, інших заходів бойової підготовки, організується забезпечення і виконання інших завдань повсякденної діяльності підрозділу.

Командир дивізіону (батальйону) керує плануванням бойової підготовки, а в подальшому - координує роботу командирів батареї (рот, взводів) по підготовці занять, тренувань, інших заходів.

Навчальне питання № 3. Організація бойової підготовки в підрозділі.

10 хв.

Одиночна підготовка військовослужбовців (у тому числі резервістів) – система заходів військового навчання і виховання військовослужбовців щодо надання та вдосконалення знань, умінь і навичок, необхідних для виконання обов'язків за посадою в мирний час та в особливий період, опанування суміжними спеціальностями.

Метою одиночної підготовки є досягнення готовності військовослужбовців до виконання завдань за призначенням самостійно та в складі підрозділів. Одиночна підготовка військовослужбовців здійснюється під час проведення занять за предметами навчання бойової підготовки. Підтримання знань, умінь та навичок особового складу всіх військово-облікових спеціальностей здійснюється протягом усього навчального року.

Одиночна підготовка військовослужбовців розпочинається з прибуттям їх до підрозділів (навчальних центрів) та включає *початкову підготовку і підготовку за військово-обліковою спеціальністю.*

Початкова підготовка проводиться як в навчальних центрах (підрозділах), так і в підрозділах військових частин після прибуття молодого поповнення. У ході початкової підготовки особовий склад вивчає загальні обов'язки військовослужбовця та обов'язки солдата (матроса) в бою, матеріальну частину стрілецької зброї, прийоми і правила стрільби з неї, опановує засоби індивідуального захисту та тренується в діях у разі застосування зброї масового ураження, засвоює первинні дії на полі бою. Під час початкової підготовки вивчаються фізичні, морально-психологічні, організаторські та інші здібності особового складу, які в подальшому враховуються під час відбору їх для навчання за спеціальністю. Початкова підготовка закінчується виконанням початкових вправ зі стрільби зі стрілецької зброї та прийняттям Військової присяги. По її закінченні здійснюється розподіл особового складу за спеціальностями.

Підготовка за військово-обліковими спеціальностями є основним періодом у навчанні військовослужбовців. Вона здійснюється в навчальних центрах (підрозділах) за військово-обліковими спеціальностями, за якими присвоюється класна кваліфікація спеціаліста, а безпосередньо у військових частинах – за військово-обліковими спеціальностями, які не потребують присвоєння класної кваліфікації спеціаліста.

Підготовка безпосередньо у військових частинах за військово-обліковими спеціальностями, які не потребують присвоєння класної кваліфікації, здійснюється на зборах (у групах). Розподіл особового складу по групах та призначення керівників груп здійснюється на підставі наказу командира військової частини, який відпрацьовується перед початком навчання. По закінченні підготовки проводяться контрольні заняття.

Після опанування військово-обліковою спеціальністю в ході одиночної підготовки вдосконалюються знання, уміння та навички військовослужбовців, необхідні для виконання обов'язків за конкретною посадою в мирний час та в особливий період, здійснюється опанування суміжними спеціальностями.

Командири підрозділів постановку завдань здійснюють за предметами навчання, темами і нормативами бойової підготовки.

При цьому, як правило, вказують:

- порядок проведення занять з сержантами;
- строки бойового злагодження по підрозділах;
- уточнений зміст тем, занять і нормативів;
- які заняття, навчання і в яких підрозділах будуть проведені старшими командирами (начальниками);
- порядок проведення польових виходів.

Порядок роботи командира батальйону (дивізіону), роти з планування бойової підготовки на тиждень проводиться командиром батальйону (дивізіону) в ті дні та часи, встановлені розпорядком дня (як правило, у четвер).

Залучаються заступники командира батальйону (дивізіону), командири рот (батареї), їх заступники, командири окремих взводів.

Командир батальйону (дивізіону) повинен почати роботу з підведення підсумків бойової підготовки за поточний тиждень. При цьому він може за-

слухувати своїх заступників і командирів рот (батареї) або підвести підсумки самостійно.

Після підведення підсумків він уточнює:

- основні завдання бойової підготовки на наступний тиждень;
- тематику і терміни проведення тактичних навчань, тактико-стройових занять, номери підготовчих вправ, що виконуються на стрілецьких тренуваннях, навчальних вправ стрільб і водіння, нормативів у ході проведення практичних занять;
- терміни проведення командирських занять з командирами взводів;
- розрахунок годин і тематику з предметів навчання, коли, з якої теми і в яких підрозділах батальйону і хто з керівного складу або штабу частини, батальйону проводить заняття та інші необхідні питання щодо розроблення розкладу занять;
- розрахунок годин і тематику командирських та інструкторсько-методичних занять з сержантами;
- терміни і тематику проведення контрольних занять та інші питання.

На завершення він вказує порядок розроблення і затвердження розкладів занять.

Командири рот (батареї) розклади пишуть особисто під контролем начальника штабу батальйону, в цей же день командир батальйону затверджує їх.

Після затвердження розкладу занять командири рот (батареї) доводять до командирів взводів та старшин основні заходи наступного тижня, дають вказівки з методики проведення найбільш складних занять, їх матеріального забезпечення, а також які нормативи і завдання виконуватимуться.

На завершення він визначає терміни подання конспектів для затвердження і, при необхідності, дає вказівки щодо підготовки посібників, об'єктів навчально-матеріальної бази.

Усі конспекти для проведення занять на наступний тиждень мають бути складені та затверджені у терміни, визначені розпорядком дня (як правило, у п'ятницю або суботу).

Заключна частина. _____ **5 хв.**

1. Підбиття підсумків заняття, виставлення оцінок.
2. Доведення теми та дати наступного заняття.
3. Доведення завдань на самопідготовку.

Обговорено та затверджено
на засіданні кафедри
від „_____” _____ 20__ р.
Протокол № _____

Професор кафедри

Анатолій КУРТОВ

“ _____ ” _____ 20__ р.